

Projekt
z dnia 9 marca 2009 r.

Uchwała Nr
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych – Programu lokalnego w zakresie pomocy społecznej w mieście Ostrołęka na lata 2009 – 2016”.

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 ze zm.) postanawia się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych – Program lokalny w zakresie pomocy społecznej w mieście Ostrołęka na lata 2009 – 2016”, wraz ze stanowiącymi jej integralną część:

- 1) Programem lokalnym w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną w mieście Ostrołęka,
 - 2) Programem lokalnym sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w mieście Ostrołęka,
- w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do projekty uchwały
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia 9 marca 2009 r.
w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych – Programu lokalnego
w zakresie pomocy społecznej
w mieście Ostrołęka na lata 2009 – 2016”.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH – PROGRAM LOKALNY
W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ
W MIEŚCIE OSTROŁĘKA NA LATA 2009 - 2016**

OSTROŁĘKA, 2009 r.

SPIS TREŚCI

- I. WSTĘP
- II. CHARAKTERYSTYKA MIASTA
- III. ZADANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ REALIZOWANE PRZEZ MIASTO OSTROŁĘKA
- IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE OSTROŁĘKA
- V. CEL STRATEGII
- VI. MONITORING I EWALUACJA
- VII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ:
 - 1) PODSTWOWE ZADANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ - tabela nr 1
 - 2) POPRAWA STANDARDU OBIEKTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ - tabela nr 2
 - 3) FORMA ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO RODZIN REALIZOWANA PRZEZ SEKCJĘ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH MOPR JAKO ZADANIE ZLECONE Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ - tabela nr 3
 - 4) SYSTEM WSPARCIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, DŁUGOTRWALE CHORYCH I OSÓB STARSZYCH - tabela nr 4
 - 5) SYSTEM WSPARCIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI - tabela nr 5
 - 6) SYSTEM OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ - tabela nr 6
 - 7) ROZWÓJ NIEZBĘDNEJ INFRASTRUKTURY POMOCY SPOŁECZNEJ - tabela nr 7
 - 8) REALIZACJA ZADAŃ W RAMACH PROGRAMÓW, NA KTÓRE POZYSKIWANE SĄ DODATKOWE ŚRODKI FINANSOWE - tabela nr 8
 - 9) REALIZACJA ZADAŃ W RAMACH PROGRAMÓW NA REALIZACJĘ, KTÓRYCH ZANGAŻOWANE SĄ WYŁĄCZNIE ŚRODKI Z BUDŻETU GMINY - tabela nr 9

ZAŁĄCZNIKI:

1. PROGRAM LOKALNY W ZAKRESIE OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ W MIEŚCIE OSTROŁĘKA,
2. PROGRAM LOKALNY ROZWOJU SIECI OPARCIA SPOŁECZNEGO DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI W MIEŚCIE OSTROŁĘKA.

I. WSTĘP

Przez politykę społeczną rozumiemy racjonalną działalność państwa i innych podmiotów, zmierzających do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno- kulturowych, mających na celu najbardziej efektywne i sprawiedliwe zaspokajanie potrzeb obywateli, ich rodzin oraz całego społeczeństwa, na poziomie możliwym do realizacji w danym okresie.¹

Przedmiotem zainteresowania polityki społecznej są przede wszystkim potrzeby, ich rodzaje, stan i sposób zaspokajania z punktu jej celu generalnego, jakim jest postęp społeczny, rozumiany jako ciąg pozytywnych zmian społecznych. Polityka społeczna dotyczy wszystkich grup ludności i ma prowadzić do takiego stanu, w którym całe społeczeństwo funkcjonuje sprawnie i efektywnie.

„Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.”²

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zgodnie z art. 17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. 2008 r. Nr 115 poz. 728 ze zm.) „ Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

W związku z tym, w oparciu o diagnozę problemów społecznych występujących w naszym mieście, przeprowadzoną przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce w oparciu o własną bazę danych oraz o dane zgromadzone z innych źródeł, opracowano materiały do strategii rozwiązywania problemów społecznych do 2016 r., w której wytyczony został cel główny oraz cele szczegółowe. Ich realizacja ma przyczynić się do poprawy sytuacji osób i rodzin mieszkających na terenie naszego miasta, będących w trudnej sytuacji życiowej, a także osób i rodzin zagrożonych marginalizacją. Dla realizacji założonych celów niezbędnym było określenie zadań, które stanowić będą istotę podejmowanych działań na rzecz społeczności lokalnej.

¹ Polityka społeczna. Stan i perspektywy, pod red. Auleytnera, WSP, Warszawa 1995 r.

² art. 2. ust 1. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

Biorąc pod uwagę fakt, że większość założonych celów wymaga działań o charakterze długofalowym i systemowym, opracowany został też harmonogram działań określający zarówno terminy realizacji poszczególnych zadań jak również partnerów, którzy będą współuczestniczyć w ich realizacji.

II. CHARKTERYSTYKA MIASTA

Miasto Ostrołęka położone jest w północno – wschodniej części województwa mazowieckiego, nad rzeką Narwią. Nazwa miasta ściśle związana jest z topograficznymi właściwościami terenu - „ostre” łąki nad rzeką, które wiosną zalewa woda.

Ostrołęka zajmuje obszar 28,63 km², co stanowi 0,08 % powierzchni województwa mazowieckiego. Pod względem wielkości zajmuje 5 miejsce w województwie.

Ma status Miasta na prawach powiatu – powiat grodzki. Jest siedzibą powiatu ziemskiego, ważnym ośrodkiem przemysłu celulozowo – papierniczego, spożywczego, energetycznego, a także ośrodkiem folkloru kurpiowskiego.

W ostatnich latach utworzono tzw. strefę rozwoju gospodarczego, gdzie na obszarze kilkunastu hektarów, wyposażonym w pełną infrastrukturę techniczną, stworzono dogodne warunki do prowadzenia działalności produkcyjnej i usługowej.

Miasto posiada swoje symbole, w których występują trzy podstawowe barwy:

- zielona jest symbolem puszczańskiego otoczenia miasta,
- żółta symbolizuje kurpiowskie piaski,
- niebieska jest interpretowana jako rzeka.

Współczesnym symbolem Ostrołęki stał się podwieszany na łuku most, wzorowany na moście Sewilli, oddany do użytku w 1995 roku.

Tabela 1.**Liczba mieszkańców Ostrołęki na przestrzeni lat**

Rok	Liczba mieszkańców	Rok	Liczba mieszkańców	Rok	Liczba mieszkańców
XVI w.	2000	1777	1674	1808	2036
1829	2883	1897	7965	1913	13 500
1915	5000	1937	13 650	1945	7950
1950	10 409	1955	12 104	1960	15 216
1970	22 160	1978	32 777	1985	44 097
1990	50 737	1995	54 162	2000	55 658
2002	54 238	2005	54 129	2007	54109

Ostrołęka liczy 54 109 mieszkańców (dane GUS z 31 grudnia 2007 r.), gęstość zaludnienia wynosi 1865,82 mieszk./km². Pod względem liczby ludności miasto zajmuje 6 miejsce w województwie i 83 w Polsce.

Tabela 2.

Opis	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	Osób	%	Osób	%	Osób	%
Jednostka	Osób	%	Osób	%	Osób	%
Populacja	54 109	100	28 026	51,80	26 083	48,20
Gęstość zaludnienia (mieszk./km ²)	1865,82		966,41		899,41	

Tabela 3.**Liczba mieszkańców w przedziałach wiekowych**

Ogółem 54.109 mieszkańców										
0 – 2 lat	3 – 6 lat	7 – 14 lat	15 – 17 lat	18 – 19 lat	20 – 29 lat	30 – 39 lat	40 – 49 lat	50 – 59 lat	60 – 64 lat	65 lat i więcej
1602	2117	4890	2560	1906	9380	7579	7869	8948	2060	5198

Tabela 4.**Liczba osób według aktywności zawodowej**

Lp.	Przedział wieku	Ogółem liczba osób	Liczba osób według płci	
			Kobiety	Mężczyźni
1	Wiek przedprodukcyjny	11169	5568	5601
2	Wiek produkcyjny	36618	18164	18454
3	Wiek poprodukcyjny	6322	4294	2028

Miasto podzielone jest na 16 osiedli, które zamieszkuje 54 109 mieszkańców w tym: 28 026 kobiet i 26 083 mężczyzn.

Natomiast teren miasta Ostrołęki podzielony jest na 20 rejonów opiekuńczych, w których pracuje 20 pracowników socjalnych. Rejony działania pracowników socjalnych nie pokrywają się z granicami dzielnic osiedli.

Tabela 5.

Liczba ludności zamieszkująca w poszczególnych osiedlach miasta

Lp.	Nazwa Osiedla	Liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w latach 2005 - 2007			Stosunek osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2005 – 2007 do liczby mieszkańców Osiedla			Liczba mieszkańców zamieszkałych na n/w osiedlach
		2005 r.	2006 r.	2007 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	
1.	Bursztynowe	38	34	31	3,97 %	3,55 %	3,24 %	956
2.	Centrum	775	926	831	7,15%	8,54%	7,66%	10836
3.	Dzieci Polskich	231	234	205	7,74 %	7,84 %	6,86 %	2984
4.	Leśne	60	56	73	7,48 %	6,98 %	9,19 %	802
5.	Łazek	267	269	247	21,42 %	21,58 %	19,82 %	1246
6.	Łęczysk	269	274	274	11,45 %	11,66 %	11,66 %	2348
7.	Parkowe	1193	1176	1134	21,03 %	20,73 %	19,99 %	5672
8.	Pomian	32	34	28	3,50 %	3,72 %	3,06 %	913
9.	Sienkiewicza	330	329	314	8,12 %	8,09 %	7,72 %	4064
10.	Stacja	401	425	405	8,71%	9,24%	8,80%	4602
11.	Stare Miasto	296	289	258	9,86 %	9,63 %	8,59 %	3001
12.	Śródmieście 1	297	339	332	9,32 %	10,64 %	10,42 %	3185
13.	Śródmieście 2	865	960	728	9,44 %	10,48 %	7,95 %	9154
14.	Traugutta	94	95	96	5,54 %	5,60 %	5,66 %	1696
15.	Witosa	23	17	21	4,44 %	3,28 %	4,05 %	518
16.	Wojciechowice	3 96	433	371	18,57 %	20,30 %	17,40 %	2132
Ogółem		5567	5890	5348	9,83 %	10,09 %	9,48 %	54109

III. ZADANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ REALIZOWANE PRZEZ MIASTO OSTROŁĘKA

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, poprzez udzielanie wsparcia, podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej w stosunku do różnych kategorii klientów zagrożonych wykluczeniem społecznym m.in. : dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych, chorych, bezrobotnych, środowisk dysfunkcyjnych.

Podstawę urzeczywistniania systemu pomocy w mieście stanowią skoordynowane działania pracowników pomocy społecznej zatrudnionych w różnych komórkach organizacyjnych MOPR. W ramach Ośrodka funkcjonują dwa środowiskowe domy samopomocy, dwie opiekuńcze placówki wsparcia dziennego, „Tani Bar”. Ponadto przy Ośrodku funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz system świadczeń rodzinnych, który nie realizuje zadań pomocy społecznej.

Pomoc społeczna, zgodnie z art. 15 ustawy o pomocy społecznej, polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Stosownie do ustawy o pomocy społecznej zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez ośrodki pomocy społecznej lub powiatowe centra pomocy rodzinie. W przypadku Ostrołęki, która jest miastem na prawach powiatu, zadania gminy i powiatu wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, określono następujące zadania do realizacji:

■ **zlecone gminie:**

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

■ **własne gminy (fakultatywne):**

- ◆ przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- ◆ przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- ◆ prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- ◆ podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- ◆ współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

■ **własne gminy (obligatoryjne):**

- ◆ opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- ◆ sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- ◆ udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,

- ◆ przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- ◆ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- ◆ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- ◆ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- ◆ przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- ◆ opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- ◆ praca socjalna,
- ◆ organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ◆ prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- ◆ tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- ◆ dożywianie dzieci,
- ◆ sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- ◆ kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- ◆ sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
- ◆ utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

■ **z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez powiat:**

- ◆ opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami,
- ◆ prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- ◆ organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym,
- ◆ zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno - opiekuńczych, placówek opiekuńczo - wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie,
- ◆ pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu,
- ◆ przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- ◆ pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się,
- ◆ pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy,

- ◆ pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
 - ◆ prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób,
 - ◆ prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - ◆ prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej,
 - ◆ udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach,
 - ◆ szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu,
 - ◆ doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu,
 - ◆ podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
 - ◆ sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
 - ◆ sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej,
 - ◆ utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.
- **z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:**
- ◆ pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
 - ◆ prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - ◆ realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Podstawowe zasady przyznawania świadczeń osobie samotnie gospodarującej i rodzinie określają przepisy art. 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej.

Poza spełnianiem kryterium dochodowego konieczne jest wystąpienie co najmniej jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 pkt 1-15 ustawy o pomocy społecznej:

- 1) ubóstwa,
- 2) sieroctwa,
- 3) bezdomności,
- 4) bezrobocia,
- 5) niepełnosprawności,
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 7) przemocy w rodzinie,
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze,
- 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 13) alkoholizm lub narkomanii,
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Planując działania w zakresie pomocy społecznej na terenie miasta należy brać pod uwagę:

- możliwości finansowe w zakresie realizacji zadań lokalnej polityki społecznej,
- dominujące powody udzielania pomocy,

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie podejmuje działania, które przeciwdziałają i minimalizują konkretne kwestie społeczne w oparciu o diagnozę potrzeb indywidualnych osób/ rodzin, a także różnych grup środowiskowych.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE OSTROŁĘKA

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Miasto Ostrołęka finansowane są przede wszystkim ze środków własnych gminy oraz z budżetu wojewody.

Tabela 6.

Budżet MOPR w latach 2003 – 2007

Lp	Budżet	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Ogółem w tym:	8 372 083	12 428 295	17 074 732	20 629 817	21 764 159
2.	Zadania zlecone	5 299 386	7 433 142	10 061 097	12 279 508	13 399 385
3.	Zadania własne	1 959 800	3 820 322	5 936 623	7 333 422	7 310 811
4	PFRON	1 112 897	1 162 831	968 012	885 679	934 613
5.	Środki pozyskane na realizację programów	0	12 000	109 000	131 208	119 350

Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce

Z powyższych danych wynika, że w roku 2004 nastąpił wzrost środków finansowych na zadania zlecone. Jest to skutek wprowadzenia nowej ustawy o pomocy społecznej oraz utworzenia w MOPR od maja 2004 r. Sekcji Świadczeń Rodzinnych w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. W kolejnych budżetach od 2004 r. na realizację świadczeń rodzinnych przeznaczone zostały niżej wymienione kwoty:

- 2004 r. - 5 230 983 zł,
- 2005 r. - 8 212 714 zł,
- 2006 r. - 10 397 142 zł,
- 2007 r. - 11 468 048 zł.

Liczba środowisk, którym przyznano świadczenie finansowe z pomocy społecznej – zadania własne i zlecone.

Tabela 7.**Liczba środowisk, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej**

Liczba środowisk, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej				
2003	2004	2005	2006	2007
3734	3178	3151	3355	3042

Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce

Z analizy danych zawartych w tabeli wynika, że w latach 2003 - 2007 następuje spadek liczby środowisk objętych pomocą społeczną. Wynika z tego, że podejmowane działania przez służby pomocy społecznej MOPR prowadzą do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin co jest zgodne z art.3 ust.2 ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 8.**Powody przyznania pomocy społecznej**

Lp	Dysfunkcja w rodzinie	Liczba środowisk				
		2003	2004	2005	2006	2007
1.	Ubóstwo	1565	1625	1562	1571	1372
2.	Sieroctwo	29	12	6	10	7
3.	Bezdomność	72	78	59	77	65
4.	Bezrobocie	1415	1342	1349	1386	1193
5.	Niepełnosprawność	861	654	587	698	720
6.	Długotrwałej lub ciężkiej choroby	1357	1072	808	1029	1027
7.	Przemoc w rodzinie	*	48	63	147	113
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność	242	209	135	183	146
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	575	467	331	380	384
10.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze	*	1	9	26	17
11.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy					
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	26	21	21	28	16

13.	Alkoholizm	234	169	189	218	216
14.	Narkomania	33	30	28	30	26
15.	Zdarzenia losowe i sytuacji kryzysowej	0	28	59	56	25
16.	Kłęski żywiołowej lub ekologicznej	0	0	0	0	0

Zródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce

* powód przyznania pomocy określono po zmianie ustawy o pomocy społecznej

Dominującym powodem przyznania pomocy społecznej jest ubóstwo przy jednoczesnym wystąpieniu innych powodów, które w chronologicznym zestawieniu przedstawiają się następująco:

- bezrobocie,
- długotrwała lub ciężka choroba.
- niepełnosprawność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- alkoholizm,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność,
- przemoc w rodzinie,
- bezdomność.

W rodzinie może jednocześnie wystąpić kilka powodów przyznania pomocy, np.:bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność itp., zatem jedna rodzina lub osoba może wystąpić kilkakrotnie w wyżej przedstawionej tabeli.

Tabela 9.

Rodzaje świadczeń z pomocy społecznej

Zadania zlecone gminie						
Lp.		2003	2004	2005	2006	2007
		ilość osób	ilość osób	ilość osób	ilość osób	ilość osób
1.	Zasiłki stałe wyrównawcze	163	166 ¹	0	0	0
2.	Zasiłki stałe	63	56 ³	160 ¹	163	149
3.	Renty socjalne	315*	0	0	0	0
4.	Zasiłki okresowe	60	0 ²	0	0	0
	Zasiłki okresowe gwarantowane	25	10 ³	0	0	0
5.	Składka ZUS na ubezpieczenie	70	52	0	0	0

	emerytalne i rentowe					
6.	Składka na ubezpieczenie zdrowotne	285	149	121	126	152
7.	Bilety kredytowane	68	29 ²	0	0	0
8.	Macierzyńskie zasiłki okresowe	166	78 ³	0	0	0
9.	Zasiłki rodzinne	45	46 ³	0	0	0
10.	Zasiłki pielęgnacyjne	139	21 ³	0	0	0
11.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	34	35	36	24	28
12.	Zasiłki celowe na złagodzenie skutków suszy	0	0	0	40	0
Ogółem:		857**	373**	194**	225**	175**
Zadania własne gminy						
Lp.		2003	2004	2005	2006	2007
		ilość osób	ilość osób	ilość osób	ilość osób	ilość osób
1.	Zasiłki celowe, pomoc rzeczowa, w tym: celowe specjalne	1356	1379	1346	1630	1533
		75	97	179	278	341
2.	Schronienie	35	37	41	42	33
3.	Posiłki	2015	1472	1476	1554	1414
4.	Pogrzeby	5	1	3	7	6
5.	Usługi opiekuńcze	71	66	75	77	80
6.	Zasiłki celowe „Wyprawka szkolna”	97*	0	0	0	0
7.	Zasiłki okresowe	0	935 ²	1330	1318	1090
8.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	1	2	1	2
9.	Zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego	0	16 ²	1	0	0
Ogółem:		3221**	2868**	3085**	3124**	2854**
Zadania zlecone powiatu						
Lp.		2003	2004	2005	2006	2007
		ilość osób	ilość osób	ilość osób	ilość osób	ilość osób
1.	Rodziny zastępcze	71	81	82	87	91
2.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	146	126	97	92	95
Ogółem:		217**	207**	179**	179**	186**

* renty socjalne były wypłacane przez MOPR do 30 września 2003 r.

* zasiłki celowe „Wyprawka szkolna” były udzielane w 2003 r.

Od 1 maja 2004 r. obowiązuje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z nowymi nazwami świadczeń z pomocy społecznej i źródłem finansowania zadań:

¹ zasiłki stałe wyrównawcze zmieniły nazwę na zasiłki stałe,

² zasiłki okresowe, bilety kredytowane od 1 maja 2004 r. są zadaniem własnym gminy,

³ zasiłki realizowane do 30 kwietnia 2004 r.

** osoby korzystały z różnych świadczeń (nie należy sumować).

Osoby i rodziny korzystają jednocześnie z wielu rodzajów świadczeń pomocy społecznej. Z analizy danych, które posiada MOPR wynika, że klienci pomocy społecznej najczęściej kwalifikują się do świadczeń w formie:

- zasiłków celowych z przeznaczeniem na zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych (tj. na leki, żywność, odzież, obuwie, energię elektryczną, gaz, opał itp.) oraz pomocy w naturze,
- gorących posiłków dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, które własnym staraniem nie mogą go sobie zapewnić,
- zasiłków okresowych,
- usług opiekuńczych,
- zasiłków stałych.

Tabela 10.

Świadczenia rodzinne w mieście Ostrołęka

Lp.		Świadczenia rodzinne			
		2004	2005	2006	2007
1.	Ilość świadczeń	52 783	89 076	103 027	103 410
2.	Kwota	5 230 983	7 686 902	8 623 053	9 641 103

Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce

Tabela 11.

Rodzaje świadczeń rodzinnych w mieście Ostrołęka

Lp.	W tym:	Świadczenia rodzinne							
		2004		2005		2006		2007	
		kwota	ilość św.	kwota	ilość św.	kwota	ilość św.	kwota	ilość św.
1.	Zasiłki rodzinne z dodatkami	4832687	48249	6803464	84468	6597137	93852	7325041	92884
2.	Zasiłek pielęgnacyjny	186336	1294	548208	3807	1154648	7844	1391382	9094
3.	Świadczenie pielęgnacyjne	211960	508	335230	803	331268	791	366680	874
4.	Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	*	*	*	*	540000	540	558000	558

Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce

* rodzaj świadczenia obowiązuje po zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych

Tabela 12.**Zaliczka alimentacyjna**

Lp.		Zaliczka alimentacyjna			
		2004	2005	2006	2007
1.	Ilość świadczeń	*	2511	8069	8058
2.	Kwota	*	525 812	1 774 089	1 826 945

Zródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce

* ustawa o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej obowiązuje od 2005 r.

Z analizy powyższych danych wynika, że liczba środowisk rośnie. Są to świadczenia obligatoryjne całkowicie finansowane z budżetu państwa.

Tabela 13.**Dominujące zdiagnozowane problemy społeczne w latach 2003 – 2007 r.**

Lp	Dominujące problemy społeczne	Liczba środowisk				
		2003	2004	2005	2006	2007
1	ubóstwo	1565	1625	1562	1571	1372
2	bezrobocie	1415	1342	1349	1386	1193
3	długotrwała lub ciężka choroba	1357	1072	808	1029	1027
4	niepełnosprawność	861	654	587	698	720
5	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	575	467	331	380	384
6	uzależnienie od środków psychoaktywnych, w tym alkoholizm	234	169	189	218	216
7	potrzeba ochrony macierzyństwa	242	209	135	183	146
8	przemoc w rodzinie	*	48	63	147	113
9	bezdomność	72	78	59	77	65

Zródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce

*powód przyznania pomocy wprowadzony w życie po zmianie ustawy o pomocy społecznej

UBÓSTWO

Ubóstwo samodzielnie nie występuje, jest ono powiązane w większym lub mniejszym stopniu z innymi powodami udzielania pomocy społecznej. Analizując dane w latach 2003 – 2007 należy wskazać, że szczególnie trudną sytuację mają osoby długotrwale bezrobotne, które utraciły uprawnienia do zasiłku dla bezrobotnych. Trudną sytuację także mają osoby długotrwale lub ciężko chore, niepełnosprawne oraz bezdomne. Do tej grupy należy zaliczyć też osoby bezradne, rodziny wielodzietne lub niepełne.

Główne skutki życia w ubóstwie to: ograniczenie perspektyw życiowych, powstawanie sytuacji konfliktowych w rodzinie, zagrożenie bezpieczeństwa publicznego.

BEZROBOCIE

Bezrobocie wywołuje negatywne skutki w sferze ekonomicznej i psychospołecznej prowadzi do obniżenia standardu życia, sprzyja izolacji społecznej, wpływa na pogorszenie stanu zdrowia na wzrost konfliktów społecznych, zachowań patologicznych, potęguje biedę oraz rozszerza skalę ubóstwa.

Tabela 14.

Bezrobocie a liczba rodzin korzystająca pomocy

Lp.	Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	6198	5876	5400	4843	3951
2.	Stopa bezrobocia	23,0 %	22,9 %	22,2 %	20,3 %	17 %
3.	Liczba rodzin objętych pomocą	1415	1342	1349	1386	1193

Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie i Powiatowego Urzędu Pracy.

Jak wynika z analizy danych w powyższej tabeli spadek stopy bezrobocia wpływa na zmniejszenie liczby środowisk, które korzystają z tego powodu ze świadczeń pomocy społecznej

DŁUGOTRWAŁA CHOROBA, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, PROBLEMY OSÓB STARSZYCH

Długotrwała lub ciężka choroba może stanowić istotny czynnik wykluczenia społecznego. Niskie dochody lub ich brak powodują podstawowe ograniczenia w realizacji recept, ograniczają tym samym dostęp do leków oraz zmniejszają efektywność leczenia i rehabilitacji.

Z analizy danych statystycznych w latach 2003 r. - 2007 r. będących w posiadaniu MOPR wynika, że długotrwała lub ciężka choroba jest trzecim wśród dominujących powodów uprawniających osoby i rodziny do świadczeń z pomocy społecznej. W analizowanym okresie dla ok. tysiąca rodzin z terenu miasta powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w formie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych jest potrzeba realizacji recept, wykonania badania czy dojazdu do placówek służby zdrowia. Osoby potrzebujące wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, wieku mają możliwość skorzystania z usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania. Osoby, które z powodu stanu zdrowia wymagają całodobowej opieki mogą ubiegać się o umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W celu integracji działań na rzecz poprawy i utrzymania zdrowia lokalnej społeczności został uchwalony Miejski Program Promocji Zdrowia i Profilaktyki na lata 2009 – 2015.

Niepełnosprawność i związane z nią zagrożenie wykluczeniem społecznym jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnej rzeczywistości. Niepełnosprawność wymaga podejmowania zdecydowanych, kompleksowych działań profilaktycznych – zmierzających do zapobiegania powstawaniu niepełnosprawności oraz rewalidacyjnych – dotyczących łagodzenia jej skutków w psychicznej, fizycznej i społecznej sferze życia człowieka.

Zasadniczym aktem prawnym określającym zadania na rzecz osób niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2008 r. Nr 14 poz. 92 ze zm.). Zgodnie z tą ustawą rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych zmierzających do osiągnięcia możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania osób niepełnosprawnych, jakości życia i integracji społecznej, przy aktywnym uczestnictwie tych osób.

Z analizy danych statystycznych w latach 2003 r. - 2007 r. będących w posiadaniu MOPR wynika, że niepełnosprawność zajmuje czwarte miejsce wśród dominujących powodów uprawniających do przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

Aktualnie w Ostrołęce mieszka 7.767 osób powyżej 60 roku życia, a współczynnik starości demograficznej wynosi 14,1%, co pozwala na stwierdzenie, że Ostrołęka jest starzejącym się miastem. Wśród dziesięciu najczęściej występujących zachorowań u mieszkańców Ostrołęki znajdują się schorzenia wymagające czynnej opieki nad osobami starszymi. Fakt nieuniknionego zjawiska starzenia się ludności wymaga podjęcia skutecznych działań związanych z budową nowoczesnego systemu zabezpieczenia społecznego.

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH I GOSPODARSTWA DOMOWEGO, ZWŁASZCZA W RODZINACH NIEPEŁNYCH LUB WIEŁODZIETNYCH.

POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA LUB WIEŁODZIETNOŚCI.

Dokonująca się w Polsce transformacja ustrojowa stała się przyczyną wielu destrukcyjnych procesów, zagrażających społeczeństwu a w szczególności rodzinie – naturalnej, podstawowej komórce tego społeczeństwa.

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna zapewnia odnowę pokoleń i daje początek procesowi inwestowania w kapitał ludzki. Kapitał ten definiowany jako zasób wiedzy, umiejętności, zdrowia i energii witalnej jest wyznacznikiem tempa rozwoju gospodarczego. Biorąc pod uwagę ostatni niekorzystny okres dla istnienia i umacniania się rodziny, w której matki ze względu na sprawowanie opieki nad dziećmi są bierne zawodowo, w konsekwencji są wykluczone z rynku pracy. Dodatkowo powrót na rynek pracy utrudnia brak odpowiedniego wykształcenia, kwalifikacji zawodowych oraz brak umiejętności dostosowania się do nowych potrzeb. Powoduje to, że rodziny długotrwale korzystają z pomocy społecznej.

Z nieprawidłowym funkcjonowaniem rodziny wiąże się ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, alkoholizm, narkomania, przemoc domowa i rówieśnicza, brak właściwej opieki rodzicielskiej, bezradności w sprawach opiekuńczych, wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Powiększają się różnice społeczne i materialne.

Problemy dzieci i młodzieży widziane są najlepiej w środowisku lokalnym, dlatego też samorząd terytorialny powinien skupiać działania wszystkich instytucji i organizacji na rzecz

pomocy dziecku i rodzinie. Dla gminy jest to zadanie własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust.1, pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Podstawą rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu społecznych ról przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny i ochronny.

Rodziny, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych wymagają wzmożonej pomocy w celu wyrównania deficytów w umiejętnościach społecznych, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania rodziny w środowisku.

Działania wspierające rodzinę, określone w Programie lokalnym w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną w mieście Ostrołęka, realizowane są poprzez:

- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa specjalistycznego,
- funkcjonowanie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego w najbliższym środowisku dziecka i rodziny,
- kierowanie wsparcia finansowego z pomocy społecznej i poprzez system świadczeń rodzinnych
- dożywanie dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach,
- udzielanie wsparcia rzeczowego w formie żywności,
- zapewnienie dzieciom pozbawionym, częściowo lub całkowicie opieki rodziców możliwości wychowania w warunkach najbardziej zbliżonych do warunków rodzinnych tj. w rodzinach zastępczych,
- wsparcie instytucjonalne, które następuje gdy rodzina staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać.

UZALEŻNIENIA OD ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH

Uzależnienie jest chorobą, która niszczy cztery podstawowe sfery życia – fizyczną, psychiczną, społeczną i duchową.

Zaburza życie nie tylko osobie uzależnionej ale całej rodzinie. Zespół zmian jakie powstają w psychice i zachowaniu członków rodziny osoby uzależnionej określany jest mianem współuzależnienia.

Problem uzależnień zajmuje dosyć istotne miejsce wśród wielu problemów społecznych, które dotyczą naszej społeczności, a wyjątkowo powszechnym jest uzależnienie od alkoholu. Dotyczy osób dorosłych – kobiet i mężczyzn, dzieci i młodzieży. Problem dotyczy nie tylko osób

pijących ale także osób z ich otoczenia – członków rodzin.

Jest to problem społeczny, który współwystępuje z takimi zjawiskami jak - choroby, bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, przemoc i konflikty w rodzinach, a także bezdomność. Nałożenie się wielu negatywnych aspektów komplikuje trudną sytuację osoby pijącej i wymaga podjęcia wielu wysiłków w celu wydostania osoby bądź rodziny z kręgu problemu.

Podstawą działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom jest corocznie uchwalany Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Istotne znaczenie w codziennym funkcjonowaniu dzieci i młodzieży szkolnej, która pochodzi ze środowisk dotkniętych problemem alkoholowym odgrywają cztery placówki wsparcia dziennego, których działalność profilaktyczna i alternatywne formy organizowania czasu wolnego dzieciom są całkowicie finansowane ze środków gminy.

Działania pracowników pomocy społecznej ukierunkowane są na poprawę funkcjonowania osób/rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzone są z osobami, rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej, w tym w zakresie:

- **poradnictwa m.in.:** wykonywania władzy rodzicielskiej, możliwość otrzymania alimentów, otrzymania pomocy z innych instytucji, organizacji społecznych i stowarzyszeń,
- **skierowania do:** Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradni Leczenia Uzależnień,
- **pomocy w:** załatwianiu spraw urzędowych, zaopatrzeniu w odzież, obuwie, lekarstwa, środki higieny osobistej, dokonywaniu opłat czynszowych za mieszkanie, za energię elektryczną, skierowaniu dzieci na wypoczynek letni i zimowy, rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, kontaktach z rodziną, organizacji wsparcia, pedagogicznego, psychologicznego, organizacji wolontariatu dla dzieci,
- **współpracy z:** policją – dzielnicowymi, strażą miejską, pedagogami szkolnymi, wychowawcami, sądem - kuratorami sądowymi i społecznymi, opiekunami prawnymi, placówkami przeciwdziałającymi uzależnieniom, wychowawcami placówek opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego.

Działania na terenie miasta Ostrołęki na rzecz ograniczania narkomanii określone są w Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006 – 2010.

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc w rodzinie nazywamy każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające jego dobra osobiste i prawa, powodujące cierpienie i szkody.

Wśród instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie na terenie Ostrołęki należy wymienić: jednostki pomocy społecznej, Miejską Komendą Policji, kuratorami sądowymi, organizacjami pozarządowymi, Prokuraturą, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, służbą zdrowia, pedagogami szkolnymi, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówkami leczenia uzależnień, wolontariuszami, Strażą Miejską.

Formy przemocy: przemoc fizyczna, przemoc seksualna, przemoc psychiczna, przemoc ekonomiczna.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych, wymagających podejmowania kompleksowych działań w jego rozwiązywaniu w zakresie: prewencji, prawa, edukacji, zdrowia, pomocy społecznej, które są przedmiotem działań różnych resortów.

Podejmowane działania powinny przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego ofiar przemocy.

Najczęściej identyfikowanymi ofiarami przemocy w rodzinie są: kobiety, dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne.

Ważną instytucją polityki społecznej państwa, w której kompetencjach leży pomoc ofiarom przemocy jest pomoc społeczna. Jej celem jest w tym wypadku szeroko rozumiana pomoc umożliwiająca rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, z którymi same nie są w stanie sobie poradzić. Bardzo ważną rolę w tym procesie odgrywają pracownicy socjalni, którzy mając bezpośredni kontakt ze środowiskiem są w stanie reagować odpowiednio wcześniej na objawy przemocy w rodzinie. Przeprowadzając wywiad środowiskowy mogą zdiagnozować sytuację rodzinną i w uzasadnionych przypadkach wszcząć procedurę „Pomoc Społeczna - Niebieska Karta”.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołędzie od 2007 r. realizuje program pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie „Niebieska Karta”.

Pracownicy MOPR podejmowali następujące działania:

- wykorzystywali informację o przemocy w rodzinie przekazaną przez policję,
- zakładali „Niebieską Kartę” z własnej inicjatywy i informowali zainteresowanych o możliwości uzyskania wsparcia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej,
- nawiązywali kontakt i współpracowali ze środowiskami, w których przemoc wystąpiła,
- współpracowali w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych z:
- informowali o możliwości uzyskania schronienia dla osób doznających przemocy, oraz wskazywali na możliwość skorzystania z poradnictwa rodzinnego, w tym prowadzonego przez psychologa, pedagoga, prawnika,
- zapewniali pomoc finansową i rzeczową rodzinom lub osobom będącym w kryzysie,
- motywowali ofiary przemocy do podejmowania działań służących rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej zgodnie z zakresem działania obejmuje pomocą psychologiczną, pedagogiczną, terapeutyczną i prawną m. in. ofiary przemocy. Udziela schronienia w celu zapewnienia bezpieczeństwa, szczególnie kobietom z dziećmi. Od 2007 r. jednostka realizowała działania wynikające z Krajowego Programu Zwalczenia i Zapobiegania Handlowi Ludźmi.

Podejmowane, przez różnorodne podmioty, działania wpływają na zniwelowanie skutków drastycznych przypadków przemocy, zmniejszenie liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie, zmianę postaw wobec przemocy w rodzinie, wzrost skuteczności pomagania rodzinie z problemem przemocy. Prowadzona jest stała edukacja środowiska lokalnego, w tym poprzez ulotki, plakaty, broszury umieszczane w publicznych miejscach.

BEZDOMNOŚĆ

Osoba bezdomna jest to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania.

Zjawisko bezdomności w mieście Ostrołęka stanowi istotny problem społeczny. Osoby bezdomne są często uzależnione, bezrobotne, mają problemy zdrowotne.

Bezdomność jest zjawiskiem bardzo zmiennym w czasie, często ulega nasileniu w okresie jesienno – zimowym.

Na terenie miasta Ostrołęki w 2007 r. zanotowano 84 osoby bezdomne lub zagrożone bezdomnością.

Najliczniejsza grupa osób bezdomnych zamieszkuje w noclegowni i schronisku. W większości są to mężczyźni z problemem alkoholowym, bezrobotni, posiadający problemy zdrowotne.

Czas - okres pozostawania bezdomnym

Czas - okres pozostawania bezdomnym	Ilość osób
0-1 rok	11
1-3 lat	19
3-5 lat	21
5-10 lat i dłużej	33

Z analizy danych wynika, iż: 33 osoby bezdomne lub zagrożone bezdomnością nie mają własnego mieszkania od 10 lat i dłużej, 21 osób - od 3-5 lat, 19 osób - od 1-3 lat, a 11 osób w okresie 1 roku stali się z różnych przyczyn bezdomnymi.

Wykształcenie bezdomnych i zagrożonych bezdomnością

Wykształcenie	Liczba osób
Niepełne podstawowe	4
Podstawowe	36
Zawodowe	34
Średnie	10

Struktura wykształcenia bezdomnych i zagrożonych bezdomnością przedstawia się następująco: 5 % posiada wykształcenie niepełne podstawowe, 43 % wykształcenie podstawowe, 40 % wykształcenie zawodowe i 12% wykształcenie średnie.

Przyczyny bezdomności

Przyczyny bezdomności	Liczba osób
Trwały rozpad związku małżeńskiego	28
Bezrobocie, utrata źródła dochodu	25
Uzależnienia - alkohol, narkotyki	53
Brak możliwości powrotu do mieszkania po opuszczeniu zakładu karnego	14
Brak możliwości powrotu do rodziny po opuszczeniu rodziny zastępczej	1
Utrata mieszkania po eksmisji	12
Sprzedaż własnego mieszkania lub spłata	8
Przemoc w rodzinie	7
Wyprowadzenie się z powodu konfliktu w rodzinie	16
Brak motywacji do podjęcia zatrudnienia	11
Spalenie mieszkania	2

* nie należy sumować ze względu na współwystępowanie różnych przyczyn dot. danej osoby

Utrzymywanie przez osoby bezdomne kontaktów z rodzinami ma duże znaczenie i wpływ na losy życiowe tych osób. Nie wszyscy bezdomni z terenu miasta Ostrołki posiadają bliską rodzinę, a niektórzy całkowicie zerwali więzi rodzinne.

V. CEL STRATEGII

Stworzenie spójnego systemu współpracy podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, który zagwarantuje kompleksowość i efektywność podejmowanych działań na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Zapobieganie marginalizacji osób/rodzin, a szczególnie dyskryminacji dzieci i młodzieży z powodu ubóstwa poprzez:
 - umożliwienie zaspokajania podstawowych potrzeb osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
 - stwarzanie warunków sprzyjających wychodzeniu z ubóstwa,
 - udzielanie wsparcia rzeczowego i finansowego (m. in. zasiłków okresowych i celowych oraz dodatków mieszkaniowych),
 - pracę socjalną i poradnictwo specjalistyczne,
 - współpracę z różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami i kościołem,

- realizację programów ukierunkowanych na zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego.
2. Zahamowanie wzrostu bezrobocia i minimalizacja kosztów społecznych towarzyszących bezrobociu poprzez:
- współpracę instytucji rynku pracy i pomocy społecznej, gwarantującą szansę aktywizacji osób bezrobotnych (organizacja giełd pracy, prowadzenie aktywizacji osób bezrobotnych, promowanie przedsiębiorczości, zachęta dla przedsiębiorców, organizowanie robót publicznych, organizowanie prac społecznie użytecznych i spółdzielni socjalnych),
 - wsparcie osób/rodzin najuboższych (przyznawanie dodatków do zasiłku rodzinnego z systemu świadczeń rodzinnych, dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach, przedszkolach i żłobku udzielanie różnorodnej pomocy, wspieranie dzieci romskich, prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego, pomoc wolontarystyczna),
 - realizacja programów specjalnych finansowanych ze środków PFRON, jako wsparcie osób niepełnosprawnych.
 - pozyskiwanie środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację programów adresowanych do osób długotrwale bezrobotnych, korzystających ze wsparcia pomocy społecznej.
3. Tworzenie warunków do lepszej jakości życia poprzez wszechstronne wsparcie osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych oraz starszych, tj:
- udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego,
 - praca socjalna,
 - likwidacja barier,
 - udział w rehabilitacji społecznej i zawodowej,
 - integracja osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych oraz starszych,
 - dofinansowanie sportu, rekreacji, turystyki osób niepełnosprawnych,
 - popularyzacja osiągnięć kulturalnych, sportowych i w turystyce osób niepełnosprawnych,
 - współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych oraz starszych,
 - rozwój wolontariatu,
 - współudział w realizacji programów na rzecz osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych oraz starszych,
 - wspieranie działań Powiatowej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych.

4. Kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich poprzez:
 - wszechstronną pomoc (m.in. specjalistyczną, system świadczeń rodzinnych),
 - działalność Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie oraz Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej,
 - zapobieganie patologiom społecznym,
 - tworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego,
 - organizowanie opieki dzieciom jej pozbawionym w rodzinnych formach opieki zastępczej oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
 - współpracę z instytucjami sektora publicznego, organizacjami, stowarzyszeniami, kościołem.
5. Ograniczenie uzależnień od środków psychoaktywnych poprzez:
 - działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, służby zdrowia, sądu, policji, organizacji pozarządowych,
 - prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych o skutkach uzależnień,
 - funkcjonowanie punktu konsultacyjnego oraz grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
 - kierowanie osób uzależnionych na przymusowe leczenie,
 - udzielanie pomocy finansowej lub rzeczowej,
 - prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób/rodzin,
 - rozwijanie działalności istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
 - organizacja czasu wolnego, w tym wypoczynku dla dzieci i młodzieży w rodzin z problemem uzależnienia od środków psychoaktywnych,
 - realizację programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom,
 - szkolenie osób podejmujących działania na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych,
 - kontrolę dystrybucji sprzedaży alkoholu.
6. Zminimalizowanie przemocy w rodzinie poprzez :
 - współpracę podmiotów mających wpływ na zmniejszanie skali przemocy w rodzinie,
 - udzielanie specjalistycznego wsparcia ofiarom przemocy, w tym indywidualna terapia,
 - pracę korekcyjno-edukacyjną ze sprawcami przemocy,
 - edukację z zakresu kontroli własnych zachowań, w tym negatywnych emocji,
 - udzielanie schronienia osobom doznającym przemocy,
 - realizację programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - rozwój infrastruktury placówek działających w zakresie przeciwdziałania przemocy

w rodzinie.

7. Zwiększenie skuteczności działań podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemów bezdomności poprzez :

- współpracę jednostek pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi, policją, strażą miejską, służbą zdrowia na rzecz rozwiązywania problemów osób bezdomnych,
- podniesienie jakości pracy socjalnej,
- zwiększenie liczby osób objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności,
- utworzenie i prowadzenie całodobowej placówki pobytu osób bezdomnych z zapleczem socjalnym.

VI. MONITORING I EWALUACJA

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie uzależniona od wielu czynników, w tym:

- sytuacji finansowej Miasta Ostrołęka,
- zaangażowania lokalnych instytucji, podmiotów działających w sferze pomocy społecznej,
- zaangażowania mieszkańców Ostrołęki.

Ewaluacja Strategii będzie prowadzona na podstawie przekazywanej przez poszczególne podmioty informacji o zrealizowanych, w kolejnych dwóch latach, działaniach.

Analiza osiągniętych efektów będzie podstawą kontynuacji działań, bądź wprowadzenia zmian gwarantujących realizację wyznaczonych celów.

PODSTAWOWE ZADANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
I.	Udzielanie pieniężnych form pomocy	Klienci pomocy społecznej					Praca ciągła
1.	Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych	Osoby całkowicie niezdolne do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności	-	Budżet wojewody	MOPR	Urząd Miasta Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, ZUS	2009-2016
2.	Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne	Osoby pobierające zasiłki stałe w MOPR	-	Budżet wojewody	MOPR	ZUS	2009-2016
3.	Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych	Osoby chore, niepełnosprawne, bezrobotne	Budżet gminy	Budżet wojewody	MOPR	PUP	2009-2016
4.	Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych	Osoby lub rodziny, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego ustalonego w ustawie o pomocy społecznej	Budżet gminy	-	MOPR	-	2009-2016
5.	Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych specjalnych	Osoby lub rodziny, których dochód przekracza kryterium dochodowe ustalone w ustawie o pomocy społecznej	Budżet gminy	-	MOPR	-	2009 -2016
II.	Udzielanie pomocy rzeczowej i usługowej	Osoby bezdomne, chore, niepełnosprawne, bezrobotne	Budżet gminy	-	MOPR	Urząd Miasta Organizacje pozarządowe „Tani Bar” MOPR	2009-2016
1.	Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym						
2.	Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	Osoby samotne, które z powodu choroby, wieku lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób lub osoby, którym rodzina nie może takiej pomocy zapewnić	Budżet gminy	-	MOPR	-	2009-2016

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
3.	Dożywianie dzieci	Dzieci i młodzież z rodzin, które spełniają kryterium do przyznania tej formy pomocy	Budżet gminy	Budżet wojewody	MOPR	Urząd Miasta szkoły, przedszkola, organizacje pozarządowe	2009-2016
4.	Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym	Osoby bezdomne, klienci pomocy społecznej	Budżet gminy	-	MOPR	-	2009-2016
5.	Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca	Osoby chore, niepełnosprawne wymagające całodobowej opieki	Budżet gminy	-	MOPR	Domy Pomocy Społecznej	2009-2016
III	Prowadzenie pracy socjalnej	Osoby, rodziny wymagające wsparcia niezależnie od dochodu	Budżet gminy	Budżet Wojewody	MOPR	Urząd Miasta OIK, Policja, Sąd, instytucje publiczne i niepubliczne, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	2009 - 2016
IV	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego	Osoby , rodziny wymagające wsparcia niezależnie od dochodu	Budżet gminy	Dotacje	OIK	Urząd Miasta, MOPR, Policja, Sąd, Specjaliści z różnych dziedzin	2009 – 2016
1.	Interwencja kryzysowa	j.w.	j.w.	-	j.w.	j.w.	
2.	Zapewnienie schronienia	j.w.	j.w.	-	j.w.	j.w.	
3.	Prowadzenie konsultacji dla osób uzależnionych i współuzależnionych	j.w.	j.w.	-	MKRPA OIK organizacje pozarządowe	j.w.	
4.	Utworzenie grup samopomocowych dla dzieci i dorosłych	j.w.	j.w.	-	OIK organizacje pozarządowe	j.w.	

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
5.	Stworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych	j.w.	j.w.	-	MOPR	Urząd Miasta, MOPR, Policja, Sąd, Specjaliści z różnych dziedzin	2009 – 2016
6.	Stworzenie punktu konsultacyjnego lekarza psychiatry dla klientów OIK	j.w.	j.w.	-	OIK	j.w.	j.w.
7.	Praca z rodzinami osób chorych psychicznie	j.w.	j.w.	Dotacja	MOPR	j.w.	j.w.
8.	Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków przemocy w rodzinie	j.w.	j.w.	-	WPOW OIK MOPR	j.w.	j.w.
9.	Akcja profilaktyczno – informacyjna dla rodziców mających problemy wychowawcze	j.w.	j.w.	-	MOPR OAO WPOW	j.w.	j.w.
10.	Praca korekcyjno – edukacyjna z rodzicami których pozbawiono prawa do wychowywania dzieci	j.w.	j.w.	-	OAO OIK	j.w.	j.w.
V.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	osoby uzależnione i współuzależnione	j.w.	-	MKRPA OIK MOPR	organizacje pozarządowe	j.w.

POPRAWA STANDARDU OBIEKTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
1.	Wymiana instalacji elektrycznej, kanalizacyjnej oraz modernizacja systemu wentylacji w „Tanim Barze” MOPR przy ul. Kilińskiego 2A.	Klienci pomocy społecznej	Budżet gminy	EFS	MOPR	Urząd Miasta	2009-2012
2.	Remont łazienek oraz wykonanie łazienki dla osób niepełnosprawnych w budynku MOPR przy ul. Hallera 12.	Pracownicy MOPR, Klienci pomocy społecznej, także osoby niepełnosprawne	Budżet gminy	-	MOPR	Urząd Miasta	2009
3.	Wykonanie parkingu przy budynku MOPR ul. Hallera 12.	Pracownicy MOPR, interesanci MOPR	Budżet gminy	-	MOPR	Urząd Miasta	2009 - 2010
4.	Remont bazy lokalowej ŚDS przy ul. Farnej 21 i St. Kosa 12 A.	Pracownicy i uczestnicy ŚDS	Budżet gminy	Budżet wojewody	MOPR	Urząd Miasta	2009 - 2016
5.	Wykorzystanie energii słonecznej do podgrzewania wody w DPS przy ul. Rolnej 27.	Mieszkańcy DPS	Budżet gminy	Dotacja	DPS	Urząd Miasta	2010 - 2016
6.	Modernizacja – dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych budynku DPS przy ul. Rolnej 27.	Mieszkańcy DPS	Budżet gminy	Dotacja	DPS	Urząd Miasta	2010-2016
7.	Zakup niezbędnego wyposażenia DPS przy ul. Rolnej 27 - bloków opiekuńczych, kuchni, rehabilitacji, pralni, zakup samochodu dostawczego.	Mieszkańcy DPS	Budżet gminy	Dotacja	DPS	Urząd Miasta	2010-2016
8.	Realizacja programu naprawczego w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej ul. Poznańska 34/36	Wychowankowie WPOW	Budżet Gminy	Budżet Wojewody	WPOW	Urząd Miasta	2009 - 2010

**FORMA ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO RODZIN
REALIZOWANA PRZEZ SEKCJĘ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH MOPR
JAKO ZADANIE ZLECONE Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ**

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
1.	Zadania realizowane na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych: - zasiłek rodzinny, - dodatki do zasiłku rodzinnego, - zasiłek pielęgnacyjny - świadczenie pielęgnacyjne, - składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne.	Rodziny spełniające kryterium ustawy do przyznania świadczeń rodzinnych	-	Budżet wojewody	MOPR	Komornicy sądowi ZUS	2009-2016
2.	Zadania realizowane na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów: - ustalenie uprawnień i wypłata świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego, - postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.	Rodziny spełniające kryterium ustawy do przyznania świadczeń rodzinnych	-	Budżet wojewody	MOPR	Komornicy sądowi, Policja, Prokuratura, Sąd, Urząd Miasta	2009-2016

SYSTEM WSPARCIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, DŁUGOTRWALE CHORYCH I OSÓB STARSZYCH

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
I.	Tworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości rehabilitacji społecznej.					Urząd Miasta, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, Organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.	
1.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.	Osoby niepełnosprawne	-	Środki PFRON	MOPR		2009-2016
2.	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.	Osoby niepełnosprawne	-	Środki PFRON	MOPR		2009-2016
3.	Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.	Osoby niepełnosprawne	-	Środki PFRON	MOPR		2009-2016
4.	Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych.	Osoby niepełnosprawne,	-	Środki PFRON	MOPR	Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	2009-2016
5.	Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.	Osoby niepełnosprawne	Budżet gminy	Środki PFRON	MOPR	Urząd Miasta	2009-2016
6.	Wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych.	Osoby niepełnosprawne	Budżet gminy	-	Urząd Miasta	Urząd Miasta	2009-2016
7.	Nadzór budowlany przy wydawaniu pozwoleń na budowę obiektów użyteczności publicznej oraz przy przekazaniu obiektów do użytkowania pod kątem spełniania wymogów dostępności dla osób	Osoby niepełnosprawne	Budżet gminy	-	Urząd Miasta	Urząd Miasta	2009-2016

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
	niepełnosprawnych.						
II.	Tworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości rehabilitacji zawodowej.						
1.	Przyznawanie środków PFRON dla osób niepełnosprawnych na podjęcie działalności gospodarczej.	Osoby niepełnosprawne	-	Środki PFRON	MOPR	Urząd Miasta, Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne	2009 - 2016
2.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla nowo zatrudnionych pracowników niepełnosprawnych	Osoby niepełnosprawne, pracodawcy z chronionego i otwartego rynku pracy	-	Środki PFRON	MOPR	Urząd Miasta, Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne	2009 – 2016
3.	Zwrot kosztów przystosowania stanowisk pracy, adaptacji pomieszczeń i urządzeń do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu.	Osoby niepełnosprawne, pracodawcy z chronionego i otwartego rynku pracy	-	Środki PFRON	MOPR	j.w.	2009 - 2016
III.	Działania integracyjne.						
1.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób.	Osoby niepełnosprawne	Budżet gminy	-	MOPR	Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, WUP, PUP, wolontariusze	2009-2016
2.	Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach.	Osoby niepełnosprawne, długotrwale chore, osoby starsze	Budżet gminy	-	MOPR	Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, WUP, PUP	2009-2016
3.	Prowadzenie Centrum Informacyjnego dla Osób Niepełnosprawnych.	Osoby niepełnosprawne, długotrwale chore, osoby starsze	Budżet gminy - dotacja	Budżet Stowarzyszenia	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych	Urząd Miasta	2009-2016

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
4.	Porady i informacje dla rodziców. Działania „Grupy wsparcia”. Konferencje dla rodziców, nauczycieli i terapeutów.	Osoby niepełnosprawne	Budżet gminy – dotacja	Sponsoring	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń”	Urząd Miasta	2009-2016
5.	Organizacja spotkań integracyjnych. Organizowanie spotkań, wycieczek i ognisk o charakterze integracyjnym.	Osoby niepełnosprawne, długotrwale chore, osoby starsze	Budżet gminy – dotacja	Sponsoring	Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów	Urząd Miasta	2009-2016
6.	Organizacja przeglądu twórczości DPS przy ul. Rolnej 27 pn. „Pożegnanie lata”. Organizacja turnieju sportowego.	Osoby niepełnosprawne	Budżet gminy	-	DPS ul. Rolna 27	Urząd Miasta	2009-2016
7.	Kontynuowanie kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w systemie oddziałów integracyjnych.	Dzieci niepełnosprawne	Budżet gminy	Budżet Stowarzyszenia	Stowarzyszenie „Nasza szkoła”, „Po pierwsze rodzina”	Urząd Miasta	2009-2016
8.	Kontynuowanie kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w systemie oddziałów integracyjnych. Doposażenie bazy dydaktycznej i rehabilitacyjnej Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego.	Dzieci niepełnosprawne	Budżet gminy	Środki PFRON	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy	Urząd Miasta	2009-2016
IV.	Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.	Osoby ubiegające się o uzyskanie orzeczenia i legitymacji oraz ich przedstawiciele ustawowi	Budżet gminy	Budżet wojewody	MOPR - Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	-	2009-2016
1.	Wydawanie legitymacji osobom niepełnosprawnym.						

SYSTEM WSPARCIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Lp.	Nazwa zadania	Odbiocy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
1.	Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	-	Budżet wojewody	MOPR	-	2009-2016
2.	Poprawa dostępności wsparcia środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi: - dążenie do rozwoju różnych rodzajów specjalistycznych usług, - utworzenie „Klubu pacjenta”, - organizowanie spotkań integracyjnych dla osób chorych i ich rodzin.	Osoby z zaburzeniami psychicznymi i ich rodziny	-	Budżet wojewody	MOPR	Specjaliści realizujący usługi, Środowiskowe Domy Samopomocy	2009-2016
3.	Prowadzenie środowiskowych domów samopomocy - ŚDS dla osób chorych psychicznie, - ŚDS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Osoby chore psychicznie, Osoby niepełnosprawne intelektualnie	-	Budżet wojewody	MOPR	-	2009-2016
4.	Udzielanie wsparcia finansowego, rzeczowego i prowadzenie pracy socjalnej.	Osoby z zaburzeniami psychicznymi i ich rodziny	Budżet gminy	Budżet wojewody	MOPR	-	2009-2016
5.	Pomoc instytucjonalna – kierowanie osób do domów pomocy społecznej dla	Osoby z zaburzeniami psychicznymi	Budżet gminy	-	MOPR	-	2009-2016

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
	przewlekłe psychicznie chorych.						
6.	Wykonywanie postanowień Sądu dotyczących umieszczania osób w szpitalu psychiatrycznym i w domu pomocy społecznej.	Osoby chore psychicznie	Budżet gminy	-	MOPR	Sąd, Policja, Urząd Marszałkowski, Szpitale Psychiatryczne, DPS	2009-2016
7.	Organizowanie miejsc pracy chronionej	Osoby psychicznie chore	Budżet gminy	Dotacja	Urząd Miasta	DPS ul. Rolna 27	2009-2016

SYSTEM OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
I.	Ciągły rozwój i modyfikowanie istniejącego systemu pomocy dziecku i rodzinie						
1.	Budowanie systemu wsparcia środowiskowego w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych Wsparcia Dziennego poprzez: - poszerzanie oferty zajęć opiekuńczo-wychowawczych, - realizację programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych, - włączanie wolontariuszy do pomocy dzieciom w nauce, - zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci.	Dzieci i młodzież z rodzin ubogich, zagrożonych patologią, niewydolnych	Budżet gminy	-	MOPR	Urząd Miasta, Sąd, Policja, Wolontariusze, Szkoły, organizacje pozarządowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Rady Osiedla	2009-2016
1a.	Prowadzenie różnorodnych form pracy z dzieckiem zmierzających do jego prawidłowego funkcjonowania w środowisku	Dzieci i młodzież z rodzin ubogich, zagrożonych patologią, niewydolnych	Budżet gminy	Środki własne podmiotów	Podmioty uprawnione, w tym TPD, Caritas, ZR PCK MOPR	Urząd Miasta	2009-2016
2.	Organizowanie i prowadzenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, a także terapii rodzinnej dla rodzin naturalnych, zastępczych, adopcyjnych.	Rodziny biologiczne, zastępcze, adopcyjne	Budżet gminy	Dotacje			2009-2016
3.	Rozwój rodzinnych form opieki zastępczej nad dziećmi. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.	Osoby z terenu miasta chętne do sprawowania funkcji rodziny zastępczej	Budżet gminy	Dotacje	MOPR	Lokalne Media -	2009-2016

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
4.	Udzielanie pomocy pieniężnej rodzinom zastępczym, pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.	Rodziny zastępcze, pełnoletni wychowankowie	Budżet gminy	-	MOPR	-	2009 - 2016
5.	Pomoc pełnoletnim wychowankom w usamodzielnieniu: - udzielenie pomocy pieniężnej, - utworzenie mieszkania chronionego dla dziewcząt, - budowanie systemu nadzoru i wsparcia w procesie usamodzielnienia wychowanków przebywających w mieszkaniu chronionym.	Pełnoletni wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze	Budżet gminy	Dotacje wojewody	MOPR	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza, rodziny zastępcze	2009-2016
6.	Prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz dziecka i rodziny w środowisku lokalnym.	Dzieci i rodziny biologiczne, zastępcze	Budżet gminy	Dotacje wojewody	MOPR	Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza, Sąd Rejonowy, kuratorzy, Policja, organizacje pozarządowe, pedagodzy szkolni	2009- 2016
7.	Prowadzenie poradnictwa dla dzieci i rodziców oraz terapii rodzinnej dla rodziców dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	Dzieci i rodzice biologiczni	Budżet gminy	-	Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza, MOPR	2009-2016
8.	Pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość pełnienia funkcji rodzin zastępczych, bądź	Osoby zamierzające pełnić funkcję rodziny zastępczej bądź prowadzić placówki rodzinne, osoby wykonujące zadania wymienione wyżej oraz rodzice naturalni	Budżet gminy	-	Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	MOPR, PCPR-y	2009-2016

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
	prowadzenia placówek rodzinnych, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób prowadzących rodziny zastępcze i placówki rodzinne oraz rodziców biologicznych dzieci objętych tymi formami opieki.	dzieci objętych tymi formami pomocy					
9.	Wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych osobom zgłaszającym gotowość pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz opinii o spełnianiu przez tę rodzinę wymaganych ustawą warunków.	Uczestnicy szkolenia	Budżet gminy	-	Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Podmiot prowadzący szkolenie	2009-2016
10.	Wydawanie opinii o posiadaniu odpowiedniego przygotowania kandydatom do prowadzenia placówki rodzinnej, kandydatom do stanowienia rodziny zastępczej oraz rodzinom zaprzyjaźnionym.	Kandydaci do prowadzenia placówki bądź do stanowienia rodziny zastępczej oraz rodziny zaprzyjaźnione	Budżet gminy	-	Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	-	2009-2016
11.	Wydawanie opinii psychologiczno-pedagogicznych w kwestii wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin i regulowania sytuacji opiekuńczych dzieci.	Dzieci oraz rodziny o nieuregulowanej sytuacji opiekuńczo-prawnej.	Budżet gminy	-	Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Sądy rodzinne	2009-2016
12.	Przygotowanie kandydatów na osoby przysposabiające oraz prowadzenie procedur przysposobienia.	Osoby zamierzające przysposobić dziecko, dzieci z uregulowaną sytuacją prawną	Budżet gminy	-	Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Sądy rodzinne	2009-2016
13.	Współpraca z sądami rodzinnymi oraz innymi podmiotami środowiska lokalnego polegająca na powiadamianiu lub wymianie informacji o okolicznościach uzasadniających podjęcie działań	Dzieci pozbawione częściowej lub całkowitej opieki ze strony rodziców, rodziny niewydolne wychowawczo	Budżet gminy	-	Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy	Zespół interdyscyplinarny – przedstawiciele instytucji wchodzących w skład Zespołu	2009-2016

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
	zmierzających do uregulowania sytuacji dziecka pozbawionego opieki lub zaniechanego przez rodziców naturalnych.						
14.	Pomoc rodzinom wychowanków przebywających w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej, tj. konsultacje indywidualne, warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców i opiekunów, praca socjalna z rodziną.	Rodzice i opiekunowie dzieci przebywających w placówce	Budżet gminy	-	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	MOPR, PCPR, Sąd Rodzinny	2009-2016
15.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przestrzegania praw dziecka	Dzieci i młodzież	Środki własne TPD	Dotacja	TPD	Rzecznik Praw Dziecka, instytucje realizujące zadania na rzecz dzieci, specjaliści	2009 - 20015
16.	Powołanie i przeszkolenie pedagoga ulicy	Dzieci i młodzież	Środki własne TPD	Dotacja	TPD	Pedagog ulicy, MOPR	2009 - 2016
17.	Podjęmowanie działań edukacyjnych w rodzinach dysfunkcyjnych	Rodzice, dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych	Środki własne TPD	Dotacja	TPD	MOPR, OIK, Policja	2009 - 2016

ROZWÓJ NIEZBĘDNEJ INFRASTRUKTURY POMOCY SPOŁECZNEJ

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
1.	Utworzenie Domu dla Bezdomnych z pełnym zapleczem socjalnym – łaźnią, pralnią, magazynem odzieży, blokiem żywieniowym	Osoby bezdomne – kobiety i mężczyźni	Budżet gminy	Dotacja	MOPR	Urząd Miasta	2009 - 2016
2.	Utworzenie mieszkania chronionego dla dziewcząt opuszczających Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze i rodziny zastępcze.	Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych i Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych	Budżet gminy	Dotacja	MOPR	Urząd Miasta	2009 - 2016
3.	Rozwijanie środowiskowych form wsparcia dzieci i młodzieży (placówki wsparcia dziennego)	Dzieci i młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym	Budżet gminy	Dotacja	Jednostki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	Urząd Miasta	2009 - 2016

**REALIZACJA ZADAŃ W RAMACH PROGRAMÓW
NA KTÓRE POZYSKIWANE SĄ DODATKOWE ŚRODKI FINANSOWE**

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
1.	Rządowy program „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA”	Dzieci, młodzież, osoby dorosłe – bezrobotne, bezdomne, ubogie.	Budżet gminy	Dotacja	MOPR	Urząd Miasta Przedszkola Szkoły	Praca ciągła
2.	Programy na rzecz społeczności romskiej w Polsce	Społeczność romska – osoby dorosłe i dzieci – pozostające w domach, uczęszczające do przedszkoli i szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich.	Budżet gminy	Dotacja	MOPR	Urząd Miasta	Praca ciągła
3.	Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną	Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w rodzinach zastępczych. Kandydaci do pełnienia funkcji rodzin zastępczych. Dzieci z placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego, prowadzonych przez MOPR. Pełnoletni wychowankowie placówek – opiekuńczo – wychowawczych.	Budżet gminy	Dotacja	MOPR	Urząd Miasta Ośrodek Adaptacyjno – Opiekuńczy, organizacje pozarządowe, lokalne media	Praca ciągła
4.	Program na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi	Osoby z zaburzeniami psychicznymi i ich rodziny.	Budżet gminy	Dotacja	MOPR	Urząd Miasta Służba zdrowia	Praca ciągła
5.	Realizacja projektów w ramach Programów Operacyjnych Kapitał Ludzki	Osoby bezrobotne, niepełnosprawne, wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych, rodzin zastępczych.	Budżet gminy	Dotacja	MOPR	Urząd Miasta PUP, WUP Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze	Praca ciągła

**REALIZACJA ZADAŃ W RAMACH PROGRAMÓW
NA REALIZACJĘ KTÓRYCH ANGAŻOWANE SĄ WYŁĄCZNIE ŚRODKI Z BUDŻETU GMINY**

Lp.	Nazwa zadania	Odbiorcy pomocy	Źródło finansowania		Podmiot realizujący	Podmioty współpracujące	Termin realizacji
			Środki własne	Środki pozyskane			
1.	PROGRAM WOLONTARIATU „Pomóż innym zostając wolontariuszem”	Osoby dorosłe – chore i niepełnosprawne, dzieci w domach i placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego.	Budżet gminy	Dotacja	MOPR	Szkoły – pedagodzy szkolni, koordynatorzy wolontariatu	Praca ciągła
2.	Program osłonowy dla osób bezdomnych „Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością”	Osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością.	Budżet gminy	Dotacja	MOPR	Urząd Miasta WUP i PUP ZR PKPS, PCK Sąd, Policja, Straż Miejska, OIK, służba zdrowia, USC, Zakłady Pracy	Praca ciągła
3.	Program osłonowy „Daj sobie szansę – uwierz w siebie”	Osoby bezrobotne, zagrożone wykluczeniem społecznym.	Budżet gminy	Dotacja	MOPR	WUP, PUP	Praca ciągła
4.	Program „Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie” – Pomoc Społeczna - Niebieska Karta	Ofiary przemocy w rodzinie – osoby dorosłe i dzieci.	Budżet gminy	Dotacja	MOPR	Urząd Miasta OIK Sąd, Policja organizacje pozarządowe	Praca ciągła
5.	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Osoby uzależnione i współuzależnione, lokalna społeczność, w tym dzieci i młodzież szkolna.	Budżet gminy	-	Urząd Miasta	Urząd Miasta szkoły, organizacje pozarządowe	Praca ciągła
6.	Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii	Osoby uzależnione i współuzależnione, lokalna społeczność, w tym dzieci i młodzież szkolna.	Budżet gminy	-	Urząd Miasta	Urząd Miasta szkoły, organizacje pozarządowe	Praca ciągła

Załącznik Nr 1
do Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych – Programu
lokalnego w zakresie pomocy społecznej
w mieście Ostrołęka na lata 2009 – 2016.

**PROGRAM LOKALNY
W ZAKRESIE OPIEKI
NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
W MIEŚCIE OSTROŁĘKA**

Ostrołęka, 2009 r.

SPIS TREŚCI

1. Podstawy prawne
2. Wstęp
3. Infrastruktura
4. Cele programu
5. Kierunek działań
6. Realizatorzy programu
7. Źródła finansowania programu

PODSTAWY PRAWNE

Podstawą opracowania i realizacji lokalnego programu w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną jest:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. Nr 233, poz. 2344 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. Nr 201, poz. 1456),
- rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2005 r. Nr 6, poz. 45 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 października 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. Nr 208, poz. 1507),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych (Dz. U. Nr 201, poz. 1455),
- rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 30 września 2005 r. w sprawie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych (Dz. U. Nr 205, poz. 1701),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych (Dz. U. Nr 201, poz. 1457).

WSTĘP

Rodzina jest dla dziecka naturalnym środowiskiem wychowania i rozwoju. Jednak nie wszystkie dzieci mają możliwość wychowania dorastania w rodzinie biologicznej najbliższym środowisku.

Dlatego na szczególną uwagę zasługuje problematyka dzieci pozbawionych prawidłowej opieki rodziców biologicznych w środowisku rodzinnym z różnych powodów: zaburzona struktura rodzin, przemoc i agresja, patologie związane z uzależnieniami, ubóstwo, bezrobocie, niezaradność, niesprzyjające warunki materialno – bytowe.

Wszelkie niesprzyjające warunki występujące w rodzinie biologicznej sprawiają, że rodzice nie wypełniają należycie swoich zadań wobec dzieci. Rodzina staje się dysfunkcyjna, co ogranicza lub wręcz uniemożliwia osiągnięcie odpowiedniego poziomu wykształcenia oraz ukształtowania właściwych aspiracji życiowych dzieci, brak szansy rozwoju intelektualnego ze względu na przekaz niewłaściwych wzorców do spełniania ról społecznych.

Dzieciom, z tych rodzin brak jest poczucia bezpieczeństwa, właściwej komunikacji, co powoduje powstawanie trudności wychowawczych.

Powyższe nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny są główną przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, resocjalizacyjnych, rodzinach zastępczych, ośrodkach wsparcia, a dla rodziców są powodem do konieczności korzystania z porad i terapii.

Rodzina zastępcza pełni funkcję kompensacyjną w stosunku do środowiska rodzinnego, mającą na celu zapewnienie warunków wychowania, dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych. Rodzina zastępcza jest w stanie zaspokoić małemu dziecku potrzebę przywiązania i przynależności, jest najbardziej efektywną formą pomocy dziecku, stwarza przyjętemu dziecku optymalne warunki wychowania i rozwoju, najbardziej zbliżone do środowiska naturalnego

Zasadą w organizowaniu pomocy rodzinie powinno być jej wsparcie, a nie wyręczanie. W ostatnich latach można zaobserwować wzrost zagrożeń dla życia rodzin, nawarstwianie problemów społecznych związanych z ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością, przemocą w rodzinie, bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Dlatego ważne jest prowadzenie profilaktyki i opieki nad dzieckiem bezpośrednio w środowisku.

Ważne jest również, aby być:

Blżej dziecka – najlepiej w rodzinie,

Wcześnie – zanim narosną problemy,

Krócej – żeby nie zdejmować odpowiedzialności za dziecko,

Taniej – przestając na formie adekwatnej do potrzeb – bez niepotrzebnego stosowania form opieki stacjonarnej,

Lepiej – wykorzystując fachowców, specjalistów, pracujących nad określonymi problemami.

Rodzinom udzielane jest wszechstronne wsparcie z pomocy społecznej:

- finansowe,
- rzeczowe,
- dożywanie dzieci,
- prowadzenie pracy socjalnej,
- udzielanie poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i prowadzenie terapii.

INFRASTRUKTURA LOKALNEGO SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

I. Instytucjonalne formy pomocy.

1) Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza ul. Poznańska 34/36

- placówka interwencyjna - 10 miejsc,
- placówka socjalizacyjna – 30 miejsc.

II. Rodzinne formy pomocy

1) Rodziny zastępcze:

- spokrewnione z dzieckiem,
- niespokrewnione z dzieckiem,
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne,
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem o charakterze pogotowia rodzinnego.

III. Środowiskowe formy wsparcia dla dzieci od 7 roku życia prowadzone przez Miasto Ostrołęka:

1) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Wsparcia Dziennego ul. Spokojna 16 – 30 miejsc

2) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Wsparcia Dziennego ul. Hallera 13 – 30 miejsc,

3) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Wsparcia Dziennego ul. Padlewskiego 51b – 25 miejsc,

- 4) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Wsparcia Dziennego
ul. Bogusławskiego 17 – 25 miejsc.

IV. Środowiskowe formy wsparcia prowadzone przez organizacje pozarządowe:

- zajęcia prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Ostrołęce - 30 miejsc
- zajęcia prowadzone przez Caritas Diecezji Łomżyńskiej w Ostrołęce – 30 miejsc.

V. Punkt Porad dla Rodziców biologicznych oraz rodzin zastępczych i adopcyjnych.

VI. Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy.

VII. Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

CELE PROGRAMU

- 1) Rozwój i modyfikowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.
- 2) Osiągnięcie obowiązujących standardów w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.
- 3) Prowadzenie działań mających na celu poprawę poziomu życia dzieci i rodzin.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

I. Organizowanie i prowadzenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, a także terapii rodzinnej dla rodzin naturalnych, zastępczych, adopcyjnych:

- 1) Prowadzenie wsparcia pedagogicznego, psychologicznego, prawnego.
- 2) Działania interwencyjne w Ośrodku Interwencji Kryzysowej i środowisku wobec rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.
- 3) Zapewnienie schronienia w OIK osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
- 4) Realizowanie zadań przez Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy.
- 5) Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów specjalistów pracujących z rodziną.
- 6) Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji specjalistów pracujących z rodziną.
- 7) Prowadzenie Punktu Porad dla rodziców biologicznych, zastępczych i adopcyjnych, dającego wsparcie rodzinom posiadającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczych, przeżywających sytuacje kryzysowe.

II. Ciągły rozwój rodzinnych form opieki zastępczej nad dzieckiem:

- 1) Tworzenie rodzin zastępczych i zapewnienie dzieciom w nich opieki:
 - spokrewnionych z dzieckiem,

- niespokrewnionych z dzieckiem,
 - zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem wielodzietnych rodzin zastępczych,
 - zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem specjalistycznych rodzin zastępczych,
 - zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych o charakterze pogotowia opiekuńczego.
- 2) Wspieranie tworzenia rodzin adopcyjnych.
 - 3) Organizowanie szkoleń i poradnictwa rodzinnego dla rodzin naturalnych, zastępczych i adopcyjnych.
 - 4) Udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych dzieci.
 - 5) Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz pokrywanie wydatków związanych z kontynuowaniem nauki pełnoletnim osobom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze.
 - 6) Realizacja działań na rzecz pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych – prowadzenie akcji promujących ideę rodzicielstwa zastępczego.
 - 7) Tworzenie grup wsparcia środowiskowego dla:
 - osób pełniących funkcję rodzin zastępczych,
 - rodziców biologicznych dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
 - pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych.
 - 8) Szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.

III. Dążenie do osiągnięcia optymalnych warunków pobytu dzieci w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

- 1) Realizacja działań w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej, zmierzających do osiągnięcia obowiązujących standardów opieki i wychowania.
- 2) Zintensyfikowanie prac zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.
- 3) Wspieranie działań Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej, związanych z funkcjonowaniem autonomicznej grupy społeczności młodzieżowej oraz grupy socjoterapeutycznej.

IV. Pomoc pełnoletnim wychowankom w usamodzielnianiu.

- 1) Prowadzenie utworzonego mieszkania chronionego dla pełnoletnich

wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze i dostosowywanie warunków mieszkaniowych do potrzeb wychowanków.

- 2) Budowanie systemu nadzoru i wsparcia w procesie usamodzielniania pełnoletnich wychowanków przebywających w mieszkaniu chronionym.

V. Budowanie systemu wsparcia środowiskowego w dziennych placówkach opiekuńczo – wychowawczych, dla dzieci z rodzin ubogich i zagrożonych patologią.

- 1) Poszerzanie oferty zajęć opiekuńczo – wychowawczych .
- 2) Realizacja programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych.
- 3) Realizacja zajęć rozwijających zainteresowania dzieci.
- 4) Zabezpieczanie potrzeb bytowych dzieci poprzez:
 - Organizację i finansowanie dożywiania,
 - Pomoc finansową i rzeczową rodzinom.
- 5) Włączenie wolontariuszy do pomocy dzieciom w nauce.

VI. Prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz dziecka i rodziny w środowisku lokalnym:

- 1) Współpraca z instytucjami, organizacjami społecznymi, zakładami opieki zdrowotnej, sądami, szkołami, policją.
- 2) Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin biologicznych, zastępczych ze społecznością lokalną poprzez organizowanie i udział w imprezach integracyjnych, kulturalnych, festynach.

VII. Upowszechnianie informacji o:

- Podmiotach świadczących pomoc i wsparcie rodzinom i dzieciom,
- Współpraca z lokalnymi mediami w propagowaniu inicjatyw na rzecz rodziny i dziecka.

VIII. Utworzenie w 2009 r. Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Wsparcia Dziennego na Osiedlu Stacja.

IX. Utworzenie mieszkania chronionego dla pełnoletnich dziewcząt opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze.

REALIZATORZY PROGRAMU

1. Urząd Miasta Ostrołęki.
2. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.
3. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Ostrołęce.

4. Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy w Ostrołęce.
5. Szkoły i placówki oświatowe.
6. Placówki służby zdrowia.
7. Sąd.
8. Organizacje pozarządowe.
9. Policja.
10. Rady osiedli.
11. Wolontariusze.
12. Media.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację programu pochodzą z :

- budżetu miasta,
- z dotacji wojewody na realizację zadań zleconych,
- z dotacji budżetu państwa na realizację projektów w ramach konkursu ofert,
- z innych źródeł (np. sponsoring, organizowane akcje charytatywne).

Załącznik Nr 2
do Strategii Rozwiązywania
Problemów Społecznych – Programu
lokalnego w zakresie pomocy społecznej
w mieście Ostrołęka na lata 2009 – 2016.

**PROGRAM LOKALNY ROZWOJU SIECI OPARCIA
SPOŁECZNEGO DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI
PSYCHICZNYMI W MIEŚCIE OSTROŁĘKA**

Ostrołęka, 2009 r.

SPIS TREŚCI

- 1. Podstawy prawne**
- 2. Wstęp**
- 3. Cel programu**
- 4. Kierunki działań**
- 5. Realizatorzy programu**
- 6. Źródła finansowania programu**

1. Podstawy prawne

Podstawą opracowania i realizacji programu rozwoju sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2008 r. , Nr 115, poz. 728 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz.535 ze zm.).
- rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz.1598).
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 134, poz. 943).

2. Wstęp

Ochrona zdrowia psychicznego polega na zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form wsparcia niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w środowisku rodzinnym i społecznym.

Dlatego istotnego znaczenia nabiera tworzenie sieci oparcia społecznego dla osób chorych i ich rodzin. Konieczność świadczenia kompleksowej specjalistycznej pomocy zapewnia efektywność podejmowanych działań. Dodatkowo wsparcie środowiskowe osób z zaburzeniami psychicznymi tworzy możliwość:

- minimalizowania izolacji społecznej,
- aktywizacji,
- wzrostu zaradności życiowej i motywacji do pełnienia ról społecznych,
- integracji z lokalnym środowiskiem,
- prowadzenia monitoringu osoby chorej w różnym zakresie co wydłuża okresy remisji choroby i zmniejsza częstotliwość hospitalizacji.

MOPR realizuje zadania z zakresu wsparcia środowiskowego osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez:

1. Prowadzenie dwóch środowiskowych domów samopomocy, które zapewniają wsparcie środowiskowe 30 osobom z niepełnosprawnością intelektualną i 30 osobom chorym psychicznie. Szeroka oferta usługowa jednostek przyczynia się do poprawy funkcjonowania tych osób w lokalnym środowisku.

2. Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie: pielęgnacji oraz uczenia i rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Usługi realizują pielęgniarki psychiatryczne zatrudnione w MOPR.
3. Kierowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do domów pomocy społecznej.
4. Prowadzenie współpracy ze środowiskami, w których przebywają osoby chore i ich rodziny.

3. Cel programu

„Rozwój wsparcia środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie jako skutecznej metody służącej podnoszeniu zaradności życiowej i integracji tych osób ze środowiskiem. Poprawa dostępności wsparcia środowiskowego.”

4. Kierunki działań

I. Prowadzenie środowiskowych Domów Samopomocy dla osób:

- chorych psychicznie ul. Farna 21 – Typ A
- niepełnosprawnych intelektualnie ul. Starosty Kosa 12 – Typ B

II. Rozszerzenie oferty wsparcia dziennego poprzez:

1. Utworzenie i prowadzenie Klubu Pacjenta.
2. Organizowanie imprez integracyjnych dla osób chorych psychicznie i z zaburzeniami intelektualnymi oraz ich rodzin.

III. Realizacja wsparcia środowiskowego w formie specjalistycznych usług opiekuńczych.

1. Dążenie do rozwoju różnych rodzajów tych usług;
 - uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
 - pielęgnacja,
 - rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu,
 - pomoc mieszkaniowa,
 - zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych.
2. Udzielanie kompleksowego wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnym intelektualnie oraz ich rodzinom przez specjalistów, w tym:
 - pedagoga,

- psychologa,
- terapeutę,
- innych stosownie do rozeznanych potrzeb w środowisku.

- IV. Zapewnienie pomocy instytucjonalnej poprzez kierowanie osób do domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych i osób niepełnosprawnych intelektualnie, które z uwagi na wiek, sytuację życiową, materialną kwalifikują się do tej formy pomocy, a ich stan zdrowia nie wymaga leczenia szpitalnego.
- V. Wykonywanie postanowień sądu dotyczących umieszczania osób w szpitalu psychiatrycznym w celu leczenia.
- VI. Budowanie modelu współpracy pomiędzy służbą zdrowia, pracownikami pomocy społecznej i rodzinami osób chorych.
- VII. Udzielanie wsparcia finansowanego, rzeczowego, prowadzenie pracy socjalnej wśród rodzin i osób z zaburzeniami psychicznymi.

5. Realizatorzy programu

1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.
2. Placówki psychiatrycznego leczenia zamkniętego – szpitale.
3. Poradnie zdrowia psychicznego.
4. Domy Pomocy Społecznej dla osób:
 - przewlekle psychicznie chorych,
 - dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
 - dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie.
5. Policja.
6. Sąd.
7. Prokuratura.
8. Wolontariusze.

6. Źródła finansowania programu

Środki finansowe na realizację zadań z zakresu rozwoju sieci oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi pochodzą:

- z dotacji wojewody na realizację zadań zleconych,
- z dotacji budżetu państwa na realizację projektów w ramach konkursu ofert,
- środków własnych gminy.

**Uzasadnienie
do projektu uchwały
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia 9 marca 2009 r.**

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych – Programu lokalnego w zakresie pomocy społecznej w mieście Ostrołęka na lata 2009 – 2016”.

Jednym z zadań własnych gminy i powiatu jest opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych – programu lokalnego w zakresie pomocy społecznej - art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 ze zm.).

Celem głównym Strategii jest stworzenie spójnego systemu współpracy podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, który zagwarantuje kompleksowość i efektywność podejmowanych działań na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, zamieszkujących w Ostrołęce. Proponowane działania mają charakter długofalowy. Ich realizacja umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, wpłyną na eliminowanie lub zminimalizowanie dysfunkcji oraz na wyrównywanie dostępu do zasobów podstawowych usług. Niniejsze opracowanie obejmuje swoim zasięgiem okres 7 lat i zakłada ciągłość realizacji wytyczonych kierunków działań oraz możliwość wprowadzania niezbędnych zmian wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej.

Ewaluacja Strategii będzie prowadzona na podstawie przekazywanej przez poszczególne podmioty informacji o zrealizowanych w kolejnych dwóch latach działaniach.

Analiza osiągniętych efektów będzie podstawą kontynuacji działań, bądź wprowadzenia zmian gwarantujących realizację wyznaczonych celów.